

بد شکلی انبه

PTMP/SK/R&D/A/ Mango 02 /16112021

مقدمه

انبه از مهمترین درختان میوه گرمسیری دنیا است که در مناطق جنوب شرقی کشور ما نیز (جنوب سیستان و بلوچستان، استان هرمزگان، مناطقی از جنوب کرمان) کشت می‌شود. بیماری بدشکلی گل آذین انبه یکی از مهمترین بیماری‌هایی است که در بسیاری از کشورهای دنیا مشکلاتی جدی در کشت و پرورش انبه ایجاد می‌کند و هر سال باعث زیان‌های فراوانی می‌شود. این بیماری خطری جدی برای توسعه کشت انبه در دنیا به شمار می‌رود. میزان خسارت این بیماری در برخی مناطق ۵۰ تا ۶۰ درصد و در حالت شدید تا ۱۰۰ درصد گزارش شده است. علیرغم شیوع بیماری بدشکلی انبه در کشورهای همجوار مانند پاکستان و عمان و امارات متحده عربی، خوشبختانه تاکنون این بیماری در ایران گزارش نشده است. با وجود این، شناخت این بیماری سبب می‌شود از علائم و خسارت‌های آگاه شویم و برای پیشگیری و مقابله، بموقع اقدام کنیم.

عامل بیماری

عوامل مختلف زنده و غیرزنده‌ای برای این بیماری شناخته شده است؛ از جمله: ویروس‌ها، قارچ‌ها، نماتدها، کمبود مواد غذایی، نبود توازن هورمونی در گیاه؛ اما در نهایت عامل اصلی این بیماری نوعی قارچ معرفی شده است.

حساسیت ارقام

تقریباً هیچ یک از ارقام تجاری انبه در برابر بیماری بدشکلی مقاوم نیستند. تاکنون فقط تعداد بسیار اندکی از ارقام مقاوم مانند بدورن و ایلاچی و آلیب شناسایی شده‌اند که از نظر اندازه و کیفیت میوه بسیار نامرغوب‌اند. با وجود این، این نوع ارقام نیز نتوانسته‌اند این ویژگی را از روش تلاقی به ارقام تجاری منتقل کنند. به طور کلی، اصلاح و ایجاد ارقام تجاری مقاوم به بیماری بدشکلی انبه تاکنون موفقیت‌آمیز نبوده است.

شکل ۱- بد شکلی انبه

1

Petromahamco

تعاونی پترو تمدن مهمام پارس

<https://petromaham.com>

علائم بیماری

این بیماری به دو شکل رویشی و زایشی مشاهده می شود.

۱- بدشکلی رویشی

این شکل از بیماری بیش تر در نهالستان ها و درختان جوان مشاهده می شود. در این حالت، جوانه های رویشی انتهایی یا جانبی در محور برگ درختان جوان و نهال های انبه متورم و به شاخه های کوچک غیرطبیعی تبدیل می شود که از تعداد زیادی برگ ریز فلس مانند با ظاهری مشابه خوشه تشکیل شده است.

سپس اثر غالبیت جوانه انتهایی از بین می رود و تعداد زیادی جوانه رویشی ظاهر می شود. نهال هایی که در سنین جوانی دچار این مشکل می شوند، رشدشان متوقف می شود و از بین می روند. نهال هایی که دیرتر دچار آلودگی می شوند، رشد طبیعی را در بالای ناحیه بدشکل شده از سر می گیرند.

۲- بدشکلی گل آذین

شایع ترین شکل بیماری، بیماری بدشکلی گل آذین است که در آن، گل آذین ها به صورت غیرطبیعی رشد می کنند. در این حالت، دمگل ها کوتاه و ضخیم می شود؛ اما قسمت های دیگر گل بسیار کشیده تر و بلندتر از حالت طبیعی می شود. در حالت شدید بیماری، گل آذین به صورت توده های متراکم و سنگین درمی آید و به دلیل وزن زیاد به سمت پایین آویزان می شود.

چنین گل آذین هایی گل های زیادی دارند که بیش ترشان نر هستند و بندرت دوجنسی بسته باقی می ماند. تخمدان و خامه در گل های دوجنسی بیمار بسیار کشیده و غیرفعال است و دانه گرده ضعیفی تولید می کند.

در چنین گل هایی میوه تشکیل نمی شود یا قبل از رسیدن به اندازه دانه نخود، ریزش می کند. تظاهر بدشکلی ممکن است در هر رقم از درختی به درخت دیگر و همچنین از محلی به محل دیگر و در سال های مختلف متفاوت باشد. همچنین ممکن است گل های بدشکل و گل های سالم روی یک خوشه یا روی یک شاخه از درخت ظاهر شوند. در تابستان، گل آذین آلوده به صورت توده بافتی خشک روی درخت باقی می ماند و برخی از آن ها ممکن است در فصل بعد مجددا رشد کنند.

بد شکلی انبه

PTMP/SK/R&D/A/ Mango 02 /16112021

کنترل بیماری

اگرچه تاکنون راهکار کلی مؤثری برای کنترل این بیماری ارائه نشده، برای به حداقل رساندن احتمال وقوع بیماری، توصیه‌هایی شده است:

- تهیه نهال گواهی شده و عاری از بیماری
- قطع گل‌آذین‌های بیمار درخت به همراه ۳۰ سانتیمتر شاخه متصل به گل‌آذین و سپس سوزاندن یا دفن آن‌ها در عمق خاک
- محلول‌پاشی درختان با نفتالین استیک اسید به میزان ۲۰۰ قسمت در میلیون، ۲ تا ۳ ماه قبل از گلدهی
- حذف گل‌آذین‌هایی که بسیار زود روی درخت ظاهر می‌شود.
- دفع حشرات با استفاده از سموم متیل دیمتوات یا منوکارپوس یا دیازینون به نسبت ۰/۱ درصد
- برای کنترل آلودگی فوزاریوم (آلودگی قارچی)، استفاده از سموم مانکوزب (۰/۲۵ درصد) یا بنومیل یا کاربندازیم به نسبت ۰/۱ درصد

منبع

سابقی، ابراهیم. (۱۳۹۷). بیماری بدشکلی انبه. تهران: نشر آموزش کشاورزی

